

Наукові праці

**ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ**

2012

СПЕЦВИПУСК

**Міністерство аграрної політики
та продовольства України**

Полтавська державна аграрна академія

**НАУКОВІ ПРАЦІ
ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ**

Спецвипуск

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Полтава – 2012

УДК 330 : 06.055.2 : 378.014.15 : 63(477.53)

ББК 65

П 52

Рекомендовано до друку за рішенням вченої ради Полтавської державної аграрної академії (протокол № 22 від 24 квітня 2012 р.)

Згідно з постановою Президії ВАК України № 1-05/8 від 22.12.2010 р. збірник «Наукові праці Полтавської державної аграрної академії» включений до Переліку фахових видань з економічних наук.

**Редакційна
колегія:**

Макаренко П.М., д.е.н., професор,
чл.-кор. НААН України (відповідальний редактор);
Зоря О.П., к.е.н. (відповідальний секретар);
Аранчій В.І., к.е.н., професор;
Галич О.А., к.е.н., доцент;
Дорогань Л.О., к.е.н., доцент;
Калініченко А.В., д.с.-г.н., професор;
Левченко З.М., к.е.н., доцент;
Лозинська Т.М., д.держ.упр., професор;
Макаренко А.П., д.е.н., професор;
Махмудов Х.З., д.е.н., професор;
Опря А.Т., д.с.н., професор;
Пантелеймоненко А.О., д.е.н., доцент;
Перебийніс В.І., д.е.н., професор;
Писаренко В.В., д.е.н., доцент;
Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор;
Чумак В.Д., к.е.н., доцент.

Засновник –
Полтавська державна
аграрна академія.
Свідчення про державну реєстрацію
КВ № 17243-6013 ПР
від 12.10.2010 р.

Адреса редакції: 36003,
м. Полтава, вул. Г.Сковороди, 1/3,
Полтавська державна
аграрна академія,
тел. +38(05322) 2-87-48
e-mail: zorya-83@ua.ru

П 52

Наукові праці Полтавської державної аграрної академії.
Спецвипуск. – Полтава : ПДАА. – 2012. – 166 с.

У збірник включені наукові праці фахівців Полтавської державної аграрної академії, провідних навчальних закладів, науково-дослідних установ, підприємств і організацій України, ближнього та дальнього зарубіжжя, в яких відображені результати теоретичних і емпіричних досліджень з економічних наук в галузі сільського господарства і АПК.

УДК 330 : 06.055.2 : 378.014.15 : 63(477.53)
ББК 65

© Полтавська державна аграрна академія, 2012.

УДК 338.516.22:658.8

**ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
В ІНТЕГРОВАНІХ ФОРМУВАННЯХ З ВИРОБНИЦТВА
І ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА**

**Сень О.В., заступник Міністра аграрної політики
та продовольства України**

Визначено роль ціни в умовах функціонування агропромислових формувань. Розглянуто концепцію ціноутворення для інтегрованих формувань замкнутого типу. Досліджено можливість застосування різних моделей розподільчих відносин між учасниками агропромислового формування.

Certainly role of price in the conditions of functioning of the agroindustrial formings. Conception of pricing is considered for the computer-integrated formings of the reserved type. Investigational possibility's application of different models of distributive relations between the participants of the agroindustrial forming.

Постановка проблеми. Ціна є центральним елементом сировинного ринку молока і молочних продуктів. Всіх його учасників, насамперед, цікавить ціна. Тому не випадково, що із самого початку виникнення ринку економічна наука приділяла велику увагу визначенню змісту ціни, об'єктивних умов, що формують її величину. Особливо важливого значення набуває ціна в умовах функціонування агропромислових формувань щоб забезпечити гармонізацію інтересів партнерів технологічних циклів виробництва, переробки і реалізації молока та молочних продуктів. Підтримка на практиці принципу рівної вигоди між учасниками інтеграції перш за все обумовлюється через ціноутворення як інструмент при застосуванні різних моделей взаєморозрахунків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ціноутворення в умовах агропромислової інтеграції знайшло своє відображення у багатьох працях економістів-аграрників. Зокрема, В. Г. Андрійчука, Л. Ю. Мельника, О. В. Пабага, П. Т. Саблука, О. М. Шпичака та багатьох інших.

Позитивно оцінюючі напрацювання згаданих дослідників, на наш погляд, невирішеними залишають наступні питання. По-перше, не встановлено чим є ціна в інтегрованих формуваннях – інструментом чи вартісною основою при розподілі кінцевого фінансового результату. По-друге, при забезпеченні принципу рівної вигоди від інтегрованої діяльності потрібно визначитись із ціноутворенням, в основу якого необхідно покласти витрати виробництва – нормативні чи фактичні. По-третє, необхідно більш докладно розглянути механізм цінової (затратно-технологічної) і нормативно-розподільчої моделі економічних відносин в інтегрованому виробництві. Все це є досить актуальними і значними питаннями сьогодення.

Постановка завдання. Обґрунтувати необхідність раціонального ціноутворення та моделей економічних відносин підприємств в умовах розвитку агропромислової інтеграції щодо виробництва і переробки молока.

Виклад основного матеріалу дослідження. В агропромислових формуваннях розрахунки з учасниками за продукцію можуть проводитися за базисним цінами, розрахованими на основі фактичної чи нормативної собівартості

Сень О.В.

ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В ІНТЕГРОВАНІХ ФОРМУВАННЯХ З ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА	3
--	---

Аранчій В.І., Удовіченко М.О.

ІНТЕГРАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	10
--	----

Гончаренко В.В.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	19
--	----

Писаренко В.В., Потрапелюк Н.Б.

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ М'ЯСА	24
---	----

Аранчій Я.С.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВЕТЕРИНАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	30
--	----

Бабенко А.Г., Тичина О.Л.

КІЛЬКІСНИЙ ТА ЯКІСНИЙ СКЛАД ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ УКРАЇНИ	34
---	----

Биба В.В., Міщенко Р.А.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКУ НЕМАТЕРІАЛЬНОГО АКТИВА	39
---	----

Бурковська А.В., Іванова Н.Є.

ОНТОЛОГІЯ ПІДПРИЄМСТВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ДОХОДУ	46
---	----

Галінська Т.С.

НАУКОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	50
--	----

Галкін О. В.

МЕТОДИ ОЦІНКИ РІВНЯ КОНТРОЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	55
---	----

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Гончаренко В.В., д.е.н., професор

Полтавський університет економіки і торгівлі

У статті розкрито проблеми кредитування дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції, запропоновано механізм створення сільських «позикових кіл» та перспективна модель національної системи аграрних кооперативних банків.

The article deals with the problem of crediting of small and medium-sized agricultural producers, the mechanism for the creation of rural "loan circles" and promising model of the national agricultural cooperative banks.

Постановка проблеми. Ефективність аграрного сектора економіки будь-якої країни значною мірою залежить від доступу сільськогосподарських товаровиробників до кредитних ресурсів. В Україні проблема кредитування дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції, які виробляють понад 70% валової продукції сільського господарства, до сих пір не вирішена і залишається надзвичайно актуальною. Тому важливо розробити концептуальні підходи до створення ефективної системи фінансово-кредитного обслуговування вітчизняних сільгоспвиробників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва досліджували Алексійчук В. М., Дем'яненко М. Я., Лузан Ю. Я., Пантелеймоненко А.О., Пожар А.А., Саблук П.Т., Слав'юк Р.А. та деякі інші науковці. Більшість дослідників прийшли до висновку, що сучасна вітчизняна банківська система не задовольняє потреб села у кредитних ресурсах. Особливо це стосується дрібних товаровиробників - особистих підсобних господарств та фермерів. Комерційні банки не мають великого бажання працювати з аграрним сектором, про що свідчить незначна частка агрокредитів у кредитному портфелі більшості українських банків. При існуючому стані справ в сільськогосподарському виробництві, цей сектор не є привабливим для комерційних банків.

Постановка завдання. Метою даної статті є виявлення проблем кредитування дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції та розробка концептуального механізму їх вирішення шляхом побудови перспективної моделі національної системи аграрних кооперативних банків.

У ході дослідження використано методи аналізу, синтезу та аналогій, зокрема при розробці системи «позикових кіл» та моделі національної системи аграрних кооперативних банків на основі зарубіжного досвіду функціонування подібних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складність з кредитуванням аграрного сектора національної економіки стала наслідком двох головних проблем. З одного боку, банки не хочуть кредитувати переважну більшість сільськогосподарських товаровиробників у зв'язку з тим, що останні не можуть надати достатніх гарантій повернення кредитних коштів. З іншого -

більшість селян не хочуть брати кредити в комерційних банках через досить високі процентні ставки та жорсткі умови кредитування. Тому частка аграрних кредитів у кредитних портфелях майже всіх вітчизняних комерційних банків є незначною.

Однак, світовий та історичний український досвід свідчать, що проблема гарантій повернення селянами отриманих кредитів може мати цікаве концептуальне вирішення. Традиційно вважається, що найбільш надійним видом забезпечення кредиту є застава. Кредитори не ризикують вкладати свої кошти у сільськогосподарське виробництво, бо те майно, що є у переважній більшості товаровиробників аграрного сектора, не має відповідної цінності з точки зору кредиторів. Але застава не є єдиним надійним видом забезпечення кредиту. Застава є найбільш ефективним засобом при індивідуальних кредитах. Світовий та історичний український досвід кооперативного кредитування села свідчать, що не менш надійним видом забезпечення кредиту може бути кругова порука при наданні кредиту під колективну солідарну майнову відповідальність багатьох людей, які добре знають один одного. На цій ідеї побудована райффайзенівська система кооперативного кредитування села, яка довела свою життєздатність та ефективність у багатьох країнах світу і у складних соціально-економічних та політичних умовах.

Досить перспективним в умовах України може бути кредитування дрібних сільськогосподарських товаровиробників за системою "позикових кіл". Суть цієї системи полягає в тому, що селяни формують "позикове коло", учасники якого добре знають один одного і готові нести солідарну майнову відповідальність перед кредиторами за отримані кредити. Так, об'єднаним зв'язком взаємної солідарної відповідальності дрібні селянські господарства, не маючи прийнятної кредиторами майна, стають сильною, достатньо платоспроможною одиницею, яка може забезпечити гарантії повернення кредиту на кілька ступенів вище, ніж система застави. Члени "позикового кола" несуть перед кредиторами матеріальну, а перед своїми товаришами ще й моральну відповідальність за своєчасне виконання взятих на себе в межах "кола" боргових зобов'язань. І якщо в одного або кількох членів "позикового кола" виникне проблема з поверненням кредиту - решта членів будуть змушені виконати за них взяті зобов'язання. Кругова порука в цьому випадку відіграє вагомое психологічне значення для кожного позичальника і спонукає його до виконання взятих на себе зобов'язань, тому що традиційні двосторонні кредитні відносини "кредитор-позичальник" в системі "позикового кола" замінюються трьохсторонніми відносинами "кредитор-група-позичальник". Таким чином між кредитором і окремим позичальником постає група, яка, з однієї сторони, несе матеріальну відповідальність перед кредитором, а з іншої - має моральні важелі впливу на позичальника.

Застосовуючи таку схему кредитування, кредитор розподіляє кредитний ризик на багатьох учасників "позикового кола", загальне майно яких набагато перевищує суму наданих кредитів. Члени ж "позикового кола", прийнявши на себе додатковий ризик за своїх товаришів, отримують реальну мож-

ливість користування кредитом. А відмова від застави дозволяє кредиторам дешевити та спростити процес оформлення кредиту.

Описана система колективної відповідальності була успішно апробована ще у 1996 році в кредитній спілці "Каса взаємодопомоги" (м. Полтава) і докладена в основу фінансової підтримки кредитної ініціативи фермерів по створенню сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Полтавській області. Фермери, які виявили бажання створити кооператив, створювали "позикове коло", учасникам якого кредитна спілка надавала цільові кредити на внесення паїв у пайовий фонд сільськогосподарського кооперативу. Слід відзначити, що при застосуванні такої схеми кредитування приватних сільськогосподарських товаровиробників, кредитні спілки можуть стати фінансовою базою для масового відродження сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні.

Утворення «позикових кіл» сільгоспвиробниками дозволяє вирішити проблему надання гарантій кредиторам щодо повернення їх коштів. Однак, для кардинальної зміни у фінансово-кредитному обслуговуванні аграрного сектора національної економіки необхідно створити 3-х рівневу кооперативну фінансово-кредитну систему [1], яка б складалась із мережі кредитних спілок (кредитних кооперативів), регіональних та центрального кооперативних банків (рис. 1).

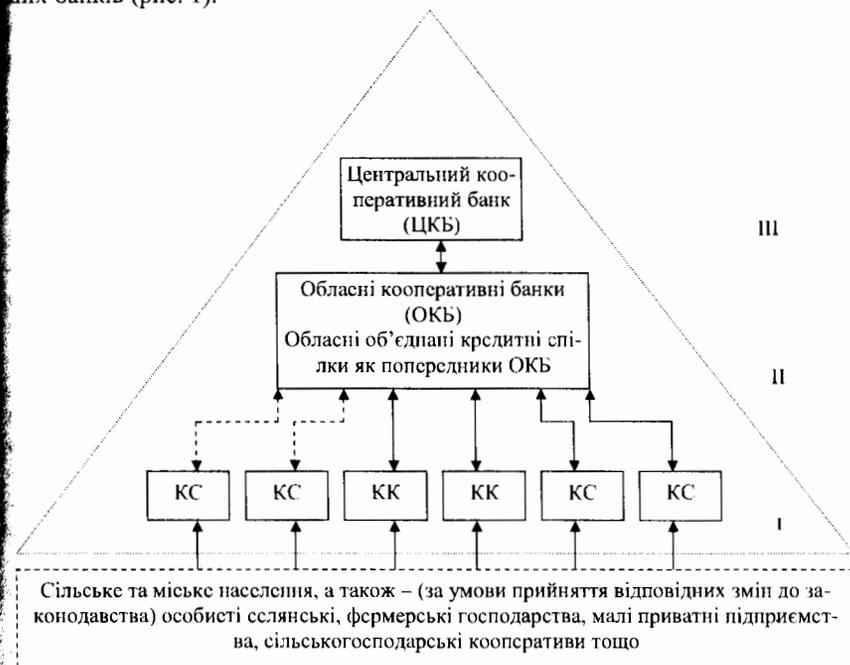

Рис. 1. Трьохвимірна кооперативна фінансово-кредитна система

Перший, місцевий рівень кредитної кооперативної системи, могли б складати кредитні спілки (КС), які надаватимуть своїм членам ощадно-кредитні послуги, а при внесенні відповідних змін до законодавства, й здійснюватимуть розрахунки (комунальні та інші платежі), надаватимуть інші фінансові та нефінансові послуги. У зв'язку з тим, що чинне українське законодавство обмежує види діяльності кредитних спілок лиш наданням кредитів та прийняттям вкладів, а також не дозволяє кредитним спілкам надавати послуги малим підприємствам, фермерським господарствам та іншим дрібним сільгоспвиробникам, що є юридичними особами, однією із можливих форм кооперативних установ першого рівня, крім кредитних спілок, можуть стати кредитні кооперативи (КК). Вони можуть бути створені після прийняття окремого закону "Про сільську кредитну кооперацію" або на основі чинного закону України «Про кооперацію» за погодженням з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) типовим статутом. Ці організації могли б надавати широкий спектр фінансових послуг малим сільським підприємствам, але їх створення суттєво ускладнюється недосконалістю кооперативного і відсутністю спеціального законодавства. Однак, при внесенні відповідних змін до закону «Про кредитні спілки», якими б кредитним спілкам надавалось право обслуговувати малі та середні підприємства, що діють у сільській місцевості.

Другий, регіональний рівень системи формують обласні (регіональні) кооперативні банки, що створюються для забезпечення більш ефективного функціонування низових кооперативних установ і знаходяться в їх власності. Це – повноцінні банківські установи, власниками і клієнтами яких є кредитні кооперативи та спілки, а через них - селяни та їх господарства. Головним завданням цих установ має стати підтримка організації першого рівня необхідними їм послугами (розробка нових фінансових продуктів, підтримка ліквідності, забезпечення розрахункових, валютних та інвестиційних операцій тощо). На початковому етапі формування системи функцію організацій другого рівня могли б виконувати обласні об'єднані кредитні спілки, які з часом при накопиченні достатнього капіталу трансформувались би у повноцінні обласні кооперативні банки.

Третій, національний рівень складає Центральний кооперативний банк, який логічно завершує побудову кооперативної фінансово-кредитної системи для обслуговування аграрного сектора національної економіки. Ця установа має бути заснована установами другого (регіонального) рівня з метою забезпечення їх додатковими фінансовими послугами (вихід на міжнародний банківський ринок капіталів, діяльність на валютному і фондовому ринках, лізинг, факторинг, страхування тощо).

Доцільність створення та перспективність наведеної моделі підтверджується досвідом функціонування подібних систем у багатьох країнах світу [2]. Наприклад, система кооперативних банків Rabobank (Нідерланди) на 90% забезпечує потреби аграрного сектора в кредитних ресурсах, сконцентрувавши майже 40% депозитних вкладів країни. В Австрії 73% всіх банківських установ є кооперативними (68 фольксбанків та 560 райффайтсбанків) і по-

слугами кооперативних банків користується кожен другий австрієць [3]. Подібні системи кооперативного кредиту понад сто років діють в Німеччині (Raiffeisenbank), у Франції (Credit Agricole) та інших країнах [4].

Створення в Україні подібної до європейських моделі кооперативної системи фінансово-кредитного обслуговування села – це найоптимальніший шлях вирішення фінансових проблем аграрного сектора національної економіки та забезпечення фінансовими послугами сільських жителів та виробників.

У зв'язку з цим, сьогодні держава може та повинна допомогти українському селянству відродити кооперативну систему фінансової самопомогли. Головними концептуальними напрямками цього процесу мають бути:

1. Проголошення та активне впровадження державної політики відродження кооперативного сектора національної економіки шляхом прийняття відповідної державної програми.

2. Законодавче забезпечення створення базового рівня національної системи сільської кредитної кооперації шляхом прийняття закону "Про сільську кредитну кооперацію" та/або розширення переліку послуг, що можуть надаватись кредитними спілками.

3. Створення можливості (шляхом внесення змін до закону "Про банки та банківську діяльність") для реєстрації кооперативних банків у формі кооперативного невідприємницького товариства згідно ст. 85 ЦКУ, що діє на основі кооперативних принципів. Власниками-клієнтами аграрних кооперативних банків можуть стати, поряд з кредитними кооперативами та спілками, й сільськогосподарські товаровиробники та обслуговуючі кооперативи.

4. Створення умов для функціонування системи аграрних кооперативних банків шляхом:

–внесення державою початкового пайового капіталу кооперативного банку з наступною передачею паїв учасникам цієї кооперативної банківської системи;

–надання учасникам кооперативної банківської системи приміщень та працівників окремих державних банків для організації роботи;

–надання фінансової підтримки (пільгових кредитів) для учасників кооперативної банківської системи і створення умов для концентрації фінансових ресурсів усіх сільгоспвиробників в цій системі;

–встановлення пільгового режиму оподаткування в зв'язку із неприбутковою кооперативною природою цих організацій;

–встановлення нормативних показників діяльності з врахуванням незначного розміру пайового капіталу кооперативних банків.

5. Створення умов для інтеграції окремих кредитних спілок (за їх бажанням) в кооперативну банківську систему.

6. Надання центральному кооперативному банку права здійснювати іпотечні операції з землею після прийняття відповідного закону (навіть якщо буде створено спеціалізований земельний банк). Це дозволить створити механізм, при якому сільськогосподарські товаровиробники будуть закладати

землю установі, якою вони прямо чи опосередковано володіють, що зробить неможливим "обезземелення" селян і концентрацію землі в руках несільсько-господарських суб'єктів.

7. Спрямування через систему аграрних кооперативних банків всієї державної допомоги аграрному сектору.

Висновки. Таким чином, запропоновані концептуальні напрямки вирішення проблеми кредитування аграрного сектора економіки України дозволять за короткий час кардинально змінити ситуацію із фінансуванням сільського господарства, а створення системи аграрних кооперативних банків сприятиме тому, що значні кошти, які щорічно виділяються селу державою, будуть залишатись в аграрному секторі, а не потраплятимуть до комерційних банків у вигляді відшкодування процентів за дорогими кредитами.

Література:

1. Гончаренко В.В. Модель створення системи кооперативного кредитування та механізм її фінансової підтримки з боку держави: Проект Світового банку в Україні "Розширення доступу до ринків фінансових послуг" P4020-UA/1.6.2-IC. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59965&cat_id=57142.

2. European co-operative banks in a financial and economic turmoil Contribution of the EACB to the Expert Group Meeting on "Co-operatives in a world in crisis" and the International Year of Co-operatives United Nations. [New York, 28-30 April 2009]. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2009/cooperatives/eacb.pdf>.

3. Пантелеймоненко А.О. Аналітичний огляд системи кооперативних банків Австрії у контексті світової фінансової кризи / А.О.Пантелеймоненко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2 (57). – С. 146-152.

4. Гончаренко В.В. Аналітичний звіт щодо побудови систем кредитної кооперації різних країн : Проект Світового банку в Україні "Розширення доступу до ринків фінансових послуг" P4020-UA/1.6.2-IC. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59940&cat_id=57142.

УДК 631.1.027:65.012.12:637.52

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ М'ЯСА

*Писаренко В.В., д.е.н., професор, Потрапелюк Н.Б., студентка
Полтавська державна аграрна академія*

Стаття присвячена дослідженню аналізу асортименту, якості та конкурентоспроможності м'ясних продуктів ТОВ «Глобіно» Полтавської області, які мають забезпечити успішний розвиток підприємства в сучасних ринкових умовах. У результаті проведеного маркетингового дослідження ринку м'ясної продукції, методом опитування потенційних споживачів визначено цільові групи та цінові діапазони на продукцію, для яких ціна не відіграє ключову роль при здійсненні покупки, та цільову групу, що надає перевагу споживанню ковбас та м'ясних делікатесів.

Article is devoted to analysis of the range, quality and competitiveness of the meat products of LLC «Globino» Poltava region which should ensure a successful business in today's market conditions. As a result of market research market meat products, by survey of potential users for the two target audiences. As a result of market research meat products by the survey of

potential consumers. Defined target groups and price ranges for products for which the price does not play a key role in making a purchase, and the target group that favors consumption of sausages and meat delicacies.

Постановка проблеми. М'ясне скотарство – традиційна галузь тваринництва, без продукції якої не можна уявити продуктової кошик українців. За роки незалежності України відбулися істотні зміни в цій галузі, втрачено значні можливості. Без організації маркетингової діяльності неможлива успішна робота жодного агропромислового підприємства на будь-якому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різних аспектів розвитку підприємств аграрного сектора присвятили свої праці такі вчені, О.В. Терезін [1], Т.О. Продан [6], В.М. Рабштина [5] та інші.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження ретроспектив становлення і перспектив розвитку ринку м'ясної продукції України з метою розробки маркетингової програми, яка сприяла збільшенню обсягів їх виробництва. Основними завданнями є: задоволення потреб потенційних споживачів високою і екологічно чистою продукцією, встановлення бажаного цінового діапазону для споживачів м'ясної продукції. Дослідження проводилось на базі товариства з обмеженою відповідальністю «Глобинський м'ясокомбінат» (ТОВ «Глобіно»).

Виклад основного матеріалу дослідження. ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» одне з провідних висококомплікованих підприємств м'ясної промисловості України, яке успішно функціонує на ринку України з 1998 року. Головним напрямом діяльності є заготівля худоби від сільськогосподарських формувань всіх форм власності, його переробка і виробництво різноманітної м'ясної продукції з подальшою реалізацією її населенню.

Асортимент продукції підприємства налічує більше 200 найменувань. Основні напрямки діяльності ТОВ «Глобіно»: забезпечення високої та стабільної якості продукції; забезпечення ефективної збутової діяльності; підвищення конкурентоспроможності товарів за рахунок оптимальних розміщень регіонами; надання комплексу послуг, розробка анкети та проведення маркетингового дослідження; зосередження основних процесів навколо споживачів.

На підприємстві ТОВ «Глобіно» ефективно функціонує відділ маркетингу, створений для ефективної співпраці з клієнтами, ринкових цін на ковбасно-м'ясні вироби з урахуванням знижок з оптово-відпускних цін залежно від умов реалізації. Безпосередніми конкурентами ТОВ «Глобіно» є ті підприємства, що виробляють або реалізують аналогічну продукцію, а саме: ЗАТ «АПК-ПІЛІСЬКИЙ СТ», ВАТ «Мелітопольський МК», ТОВ «ЗЕВС ЛТД».

Проаналізуємо обсяг виробництва ТОВ «Глобіно» свіжого та замороженого м'яса основних товаровиробників на ринку України за 2010-2011 рр. ТОВ 10 виробників склали третину виробництва галузі, вона проявляє тенденцію до укрупнення – це зображено на рис. 1.

землю установі, якою вони прямо чи опосередковано володіють, що зробить неможливим "обезземелення" селян і концентрацію землі в руках несільсько-господарських суб'єктів.

7. Спрямування через систему аграрних кооперативних банків всієї державної допомоги аграрному сектору.

Висновки. Таким чином, запропоновані концептуальні напрямки вирішення проблеми кредитування аграрного сектора економіки України дозволять за короткий час кардинально змінити ситуацію із фінансуванням сільського господарства, а створення системи аграрних кооперативних банків сприятиме тому, що значні кошти, які щорічно виділяються селу державою, будуть залишатись в аграрному секторі, а не потраплятимуть до комерційних банків у вигляді відшкодування процентів за дорогими кредитами.

Література:

1. Гончаренко В.В. Модель створення системи кооперативного кредитування та механізм її фінансової підтримки з боку держави: Проект Світового банку в Україні "Розширення доступу до ринків фінансових послуг" P4020-UA/1.6.2-IC. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59965&cat_id=57142.

2. European co-operative banks in financial and economic turmoil Contribution of the EACB to the Expert Group Meeting on "Co-operatives in a world in crisis" and the International Year of Co-operatives United Nations. [New York, 28-30 April 2009]. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2009/cooperatives/eacb.pdf>.

3. Пантелеймоненко А.О. Аналітичний огляд системи кооперативних банків Австрії у контексті світової фінансової кризи / А.О.Пантелеймоненко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2 (57). – С. 146-152.

4. Гончаренко В.В. Аналітичний звіт щодо побудови систем кредитної кооперації різних країн : Проект Світового банку в Україні "Розширення доступу до ринків фінансових послуг" P4020-UA/1.6.2-IC. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=59940&cat_id=57142.

УДК 631.1.027:65.012.12:637.52

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ М'ЯСА

**Писаренко В.В., д.е.н., професор, Потрапелюк Н.Б., студентка
Полтавська державна аграрна академія**

Стаття присвячена дослідженню аналізу асортименту, якості та конкурентоспроможності м'ясних продуктів ТОВ «Глобіно» Полтавської області, які мають забезпечити успішний розвиток підприємства в сучасних ринкових умовах. У результаті проведеного маркетингового дослідження ринку м'ясної продукції, методом опитування потенційних споживачів визначено цільові групи та цінові діапазони на продукцію, для яких ціна не відіграє ключову роль при здійсненні покупки, та цільову групу, що надає перевагу споживанню ковбас та м'ясних делікатесів.

Article is devoted to analysis of the range, quality and competitiveness of the meat products of LLC «Globino» Poltava region which should ensure a successful business in today's market conditions. As a result of market research meat products, by survey of potential users for the two target audiences. As a result of market research meat products by the survey of